

Saksbehandler: Sven Oppegaard

Saksdokumenter:

Dåp av asylsøkere

Kirkenes vigselfpraksis i lys av den nye ekteskapsloven"

Saker i de økumeniske organisasjonene

Saker fra Norges Kristne Råd (NKR)

Sammendrag

Vedlagt to dokumenter fra NKR. Nedenfor vedtakene som ble gjort på styremøte i NKR 16. februar 2010.

Vedtaksformulering sak NKR 09/10 Dåp av asylsøkere:

Styret gir sin tilslutning til anbefalinger når det gjelder dåp av asylsøkere

Vedtaksformulering sak 10/10: Kirkenes vigselfpraksis i lys av den nye ekteskapsloven

- 1. Styret har mottatt utredningen om "Kirkenes vigselfpraksis i lys av den nye ekteskapsloven" og takker utvalget for en god utredning som vil være et ressursdokument for medlemssamfunnenes videre arbeid med saken.*
- 2. Styret slutter seg til utvalgets konklusjon: Så lenge man etter norsk lovgivning har anledning til å foreta vigself av ektepar ut fra ekteparets og trossamfunnenes felles forståelse av hva et ekteskap er, samtidig som denne handling også har borgerlige rettsvirkninger, mener vi det er grunnlag for å tilrå at trossamfunnene fremdeles tilbyr å foreta vigself.*
- 3. Utredningen sammen med styrets anbefaling gjøres tilgjengelig for medlemssamfunnene*

Protokolltilførsel fra Torsten Mentzoni:

Dette styremedlem slutter seg ikke til utredningens konklusjon i pkt 3 c, men ser utredningen som et godt ressursdokument til bruk i trossamfunnene.

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar sakene om "Dåp av asylsøkere" og "Kirkenes vigselfspraksis i lys av den nye ekteskapsloven" samt vedtakene fra Norges Kristne Råd til orientering.

Dåp av asylsøkere

Menigheter i Norge erfarer på ulikt vis at asylsøkere kommer med et ønske om å bli døpt. En asylsøker er en person som har søkt beskyttelse i Norge, men som ikke har fått behandlet ferdig sin søknad om asyl, og derfor ikke har avklarte framtidsutsikter.

Som fellesskap av kirker i Norge gleder vi oss over at mennesker kommer til tro på Den treenige Gud og ønsker å bli døpt. Asylsøkere er like velkomne inn i det kristne fellesskapet som alle andre mennesker. Samtidig er asylsøkere personer i en svært sårbar situasjon, som krever ekstra stor varsomhet fra menighetenes side. Som kirker mener vi at det er nyttig å reflektere rundt noen situasjoner og etiske problemstillinger vedrørende dåp av asylsøkere. To av medlemssamfunnene i NKR, Frelsesarmeen og Vennesen Samfunn Kvekerne, praktiserer ikke dåp med vann. NKR har laget følgende anbefalinger til medlemssamfunn som praktiserer dåp:

1. Som kirker ser vi det som vårt kall å formidle evangeliet om Jesus Kristus til alle mennesker. Alle mennesker er velkommen inn i det kristne fellesskapet uavhengig av nasjonalitet, legal status og bakgrunn.
2. Trosfriheten gjelder alle mennesker. Alle har rett til å ha en tro, skifte tro og utøve sin tro, på et fritt grunnlag. (FNs Menneskerettighetserklæring, Art 18 og FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter Art?)
Dette innebærer på den ene siden at ingen må hindres i eller trues fra å skifte tro eller bes om å holde sin tro skjult. På den andre siden innebærer det også at ingen skal manipuleres til å anta en tro f. eks ved at deres sårbare situasjon eller ønske om beskyttelse utnyttes.
3. Bibelen ber oss å døpe og lære (Matt 28. 18-20). Vi anbefaler at menigheten gjennomfører dåpsamtaler og på annen måte blir kjent med asylsøkeren og hans/hennes motivasjon for å bli døpt. Menigheten bør legge til rette for at den som ønsker dåp kan lære om sin tro gjennom samtaler, materiell, eller andre former for undervisning. Opplæringen i den kristne tro bør også videreføres etter dåpen.
4. I mange land blir mennesker som konverterer fra en tro til en annen forfulgt eller diskriminert for sin tro. Dersom en asylsøker ønsker dåp bør menigheten samtale med dåpskandidaten om hvilke konsekvenser konverteringen kan ha for ham/henne. Dette bør skje både fordi menigheten bør kjenne til situasjonen for kristne i det aktuelle landet, og for å forstå hvordan asylsøkeren tenker om konsekvensene av sitt eget valg –også dersom vedkommende får avslag på asylsøknaden.
5. Den som døpes blir i dåpen del av det kristne fellesskapet. Den aktuelle menighet har derfor et ansvar for å inkludere asylsøkeren i menigheten.. Dersom personen flytter til et nytt sted i Norge, f. eks til et nytt asylmottak eller får opphold og bosetting i en kommune, er det viktig at menigheten bistår med å hjelpe vedkommende til å få kontakt med en lokal menighet.
6. Dersom asylsøkeren får endelig avslag på sin søknad og returneres til hjemlandet, bør personen oppfordres til å ta kontakt med en lokal menighet der. I slike tilfeller kan det være aktuelt at den norske menigheten bistår i kontakten. Det er også viktig å huske at mange velger å bosette seg i et annet land enn hjemlandet etter å ha blitt returnert fra Norge. Sikkerhetsrisikoen i forbindelse med slik kontakt må alltid vurderes, både for asylanten og for menigheten som kontaktes.
7. Menigheten forventes å informere tydelig om at det finnes ulike kirkesamfunn med noe ulik kirke – og dåpsforståelse.
8. Vi oppfordrer menigheter som har kontakt med asylsøkere og driver misjonerende virksomhet til å gjøre seg kjent med Oslokoalisjonens dokument "Recommended Ground Rules for Missionary Activities"

Forslag til vedtak:

Styret gir sin tilslutning til anbefalinger når det gjelder dåp av asylsøkere

CHRISTIAN COUNCIL OF NORWAY
NORGES KRISTNE RÅD

PRESSEMELDING

Oslo 18.feb 2010

Norges Kristne Råd anbefaler å videreføre praksis med kirkelig ektevigsel

- Så lenge man etter norsk lovgivning har anledning til å foreta vigsler av ektepar ut fra ekteparets og trossamfunnenes felles forståelse av hva et ekteskap er, samtidig som denne handling også har borgerlige rettsvirkninger, mener vi det er grunnlag for å tilrå at trossamfunnene fremdeles tilbyr å foreta vigsel, skriver den økumenisk sammensatte arbeidsgruppen som har utredet spørsmålet.

Styret i Norges Kristne Råd har behandlet spørsmål om kirkenes vigselspraksis i lys av den nye ekteskapsloven og slutter seg til arbeidsgruppens anbefalinger.

Arbeidsgruppen, under ledelse av biskop Laila Riksaasen Dahl i Den norske kirke, har vurdert tre ulike posisjoner i forhold til den nye ekteskapsloven og kommenterer dem slik:

a) Unnlate å inngå ekteskap etter loven:

(...) Det har ikke skjedd materielle endringer i ekteskapsloven som svekker ektepar som fastholder den hevdvunne definisjonen av ekteskap og arbeidsgruppa ser derfor ingen grunn til å anbefale dette alternativet. Kirkesamfunnene bør derfor fortsatt tilskynde ulikekjønnede par å inngå ekteskap.

b) Unnlate medvirkning ved vigselshandlingen:

(...) (S)å lenge vigselsretten er en *vigselsrett* og ikke en *vigselsplikt* så bidrar ikke kirkesamfunnene til å legitimere loven når de kirkelige vigslene kan skje på kirkesamfunnets premisser og med et vigselsformular som uttrykker kirkesamfunnenes syn på ekteskapet. Det er derfor flere grunner som taler for at kirkesamfunnenes kan videreføre dagens praksis enn motsatt. (...)

c) Videreføre praksis med kirkelig ektevigsel:

(...) Det er avgjørende for trossamfunnene at vigselsformularer som uttrykker kirkesamfunnenes syn på ekteskapet som en ordning for en mann og en kvinne blir godkjent. Arbeidsgruppa mener at dette er en forutsetning som klart må anerkjennes av myndighetene. (...) Både ekteskapsloven og forarbeidene til denne gir etter arbeidsgruppas oppfatning grunn til å tro at forvaltningsmyndigheten vil godkjenne vigselsformularer som har sitt ideologiske utgangspunkt i trossamfunnenes egen forståelse av ekteskapet dersom disse samtidig tilfredsstillende formkravene i ekteskapsloven.

Arbeidsgruppen har foretatt utredningen på oppdrag fra styret i Norges Kristne Råd og har blant annet basert seg på høringsuttalelser fra en rekke av rådets medlemssamfunn. Fullstendig utredningstekst er vedlagt.

Pressekontakter:

Generalsekretær Ørnulf Steen. Tlf.: 23 08 13 00. Mob.: 950 41 821

Styreleder Svein Jacobsen Veland. Tlf: 91 39 39 30

Arbeidsgruppens leder Biskop Laila Riksaasen Dahl. Tlf: 99 50 04 38

KIRKENES VIGSELSPRAKSIS I LYS AV DEN NYE EKTESKAPSLOVEN.

Bakgrunn

Stortinget vedtok 27.06.08 å endre ekteskapsloven med virkning fra 01.01.09 til også å gjelde par av samme kjønn. Lovgivers intensjon er å løsrive ekteskapsinstitusjonen fra det heterofile monopolet og styre samfunnsutviklingen i en retning der man på den ene side søker å ivareta noen av de tradisjonelle verdier som er knyttet til ekteskap og familie, samtidig som man mener å oppnå et mer rettferdig og mindre diskriminerende samfunn. Begrunnelsen for dette kan oppsummeres i følgende punkter:

- Tidligere ekteskapslov var diskriminerende overfor homofile ettersom den ikke gav dem rett til å stifte familie med samme rettigheter som heterofile par.
- Gjennom en felles ekteskapslov skal homofile par støttes til å leve åpent.
- Sikre rettighetene til barn som allerede lever i familier med to likekjønnede forsørgere.

Norges Kristne Råd avgav høringsuttalelse til høringsnotatet "Forslag om endringer i ekteskapsloven mv. - Felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par". Det samme gjorde de fleste av medlemssamfunnene i rådet. Alle, med unntak av Vennenes Samfunn, Kvekerne markerte motstand mot endringene i selve ekteskapsloven.

Både under samtalen kirkene i mellom i løpet av høringsprosessen og etter at loven ble vedtatt, har spørsmålet om eventuelle konsekvenser for kirkenes medvirkning ved inngåelse av ekteskap blitt reist.

Styret i Norges Kristne Råd vedtok derfor å nedsette en arbeidsgruppe som ble gitt følgende mandat:

Arbeidsgruppa får i oppdrag å utrede hvordan kirkesamfunnene kan eller bør forholde seg etter at Stortinget har endret ekteskapsloven og samfunnets grunnleggende definisjon av ekteskapet.

1. Arbeidsgruppa gjennomgår trossamfunnenes høringsuttalelser til ekteskapsloven og systematiserer en presentasjon som viser forskjellene mellom trossamfunnenes ekteskapsforståelse og ekteskapsforståelsen slik den nå fremstår i norsk lovverk.
2. Arbeidsgruppa drøfter hvordan endringene i ekteskapsloven, adopsjonsloven, bioteknologiloven og barneloven berører viktige sider ved kirkenes ekteskapsforståelse.
3. Arbeidsgruppa kommer med konkrete forslag til hvorvidt og hvordan kirkesamfunnene kan fortsette sin sivilrettslige praksis med vielse under nåværende lov, uten å bryte med kirkenes forståelse av ekteskapet.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Biskop Laila Riksaasen Dahl (leder) Den norske kirke
Professor Gunnar Heiene, Den norske kirke
Tilsynsmann Øyvind Helliesen, Metodistkirken
Monsignore Torbjørn Olsen, Den katolske kirke
Førstelagmann Bjørn Solbakken, Det Norske Misjonsforbund

Henvisningen til kirketilhørighet referer ikke til at medlemmene er oppnevnt av og representanter for sine respektive kirkesamfunn.

Spesialrådgiver i Norges Kristne Råd, Dag Nygård har vært arbeidsgruppas sekretær.

1. Trossamfunnenes syn på hva ekteskapet er

Arbeidsgruppen har gjennomgått høringsuttalelsene til følgende trossamfunn og organisasjoner: Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Den katolske kirke (Oslo katolske bispedømme, Trondheim Stift og Tromsø Stift), Den norske kirke (Kirkemøtet, Bispemøtet og Kirkerådet), Det Norske Baptistsamfunn, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen, Metodistkirken i Norge, Pinsebevegelsen, Syvendedags Adventistsamfunnet og Norges Kristne Råd.

Gjennomgangen på dette punktet vil i korthet sammenfatte det synet på ekteskapet som er kommet frem i de ovennevnte trossamfunns og organisasjoners hørings svar til BLD. Synspunktene er relativt sammenfallende og de fleste kirkelige høringsinstanser har også vist til høringsuttalelsen fra Norges Kristne Råd.

- Ekteskapet forstås som en ordning innstiftet av Gud.
- Ekteskapets er grunnnet på de to kjønns polaritet og komplementaritet.
- Ekteskapet er legitim ramme for seksuelt samliv med forpliktelse til troskap.
- Ekteskapet er rammen for forpliktende livslangt samliv og livsfellesskap mellom kvinne og mann der formålet bl.a. er å videreføre slekten og skape trygghet og gode betingelser for nye generasjoners oppvekst og oppdragelse til beste for individ og samfunn.
- De fleste kirkesamfunn aksepterer at staten gir lover som regulerer ekteskapets rettsvirkninger. Den katolske kirke ser noe annerledes på dette.

Den katolske kirke og de ortodokse kirker betrakter ekteskapet mellom dømte som et sakrament.

2. Lovendringer og kirkenes ekteskapsforståelse

Endringene i ekteskapsloven, adopsjonsloven, bioteknologiloven og barneloven er først og fremst begrunnet i behovet for å gjøre slutt på det som blir oppfattet som diskriminering av homofile par og gi barn som vokser opp innefor rammen av de ulike familiemønstre som over tid har utviklet seg, en samfunnsmessig anerkjent ramme for familieliv og oppvekst på linje med barn i mer tradisjonelle familier. Dette nødvendiggjør etter lovgivers syn endringer i bl.a. adopsjonsloven, bioteknologiloven og barneloven. I tillegg er partnerskapsloven opphevet slik at nødvendige overgangsbestemmelser vedr. registrerte partnerskap er inntatt i ekteskapslovens § 95.

a. Ekteskapsloven

Det synet på ekteskapet som etter lovendringen fremstår i lovverket må vurderes både i lys av de saksforberedende dokumenter som Regjeringen har levert: "Høringsnotat: forslag om felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par", Ot.prp. nr. 33 (2007-2008) "Om lov om endringer i ekteskapsloven, barnelova, adopsjonsloven, bioteknologiloven mv. (felles ekteskapslov for heterofile og homofile par)" og i innstillingen fra Stortingets familie- og kulturkomité "Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i ekteskapsloven, barnelova, adopsjonsloven, bioteknologiloven mv. (felles ekteskapslov for heterofile og homofile par) Innst. O. nr. 63 (2007-2008)".

De viktigste endringene i ekteskapsloven som berører kirkesamfunnene er nedenstående paragrafer: (Endringene i kursiv)

§ 1. **Kjønn**

To personer av motsatt eller samme kjønn kan inngå ekteskap.

§ 13. **En vigslers adgang til å nekte å foreta vigslar.**

En kirkelig vigslar kan også nekte å foreta vigsel dersom en av brudefolkene er skilt og den tidligere ektefellen lever, *eller dersom brudefolkene er av samme kjønn.*

§ 16. **Ugyldighet.**

Ekteskap er ikke inngått dersom bestemmelsene i § 11 første ledd, jf. § 12, ikke er overholdt. Det samme gjelder dersom ekteskapet ble inngått uten at det forelå gyldig prøvingsattest i henhold til § 10. *Et ekteskap er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet.*

Det synet på ekteskapet som ligger til grunn for disse lovendringene kan i korthet oppsummeres som følger:

- Ekteskapet er et uttrykk for et varige kjærlighetsforhold mellom to voksne mennesker, uavhengig av kjønn.
- Ekteskapet er en borgerlig institusjon, et sivilrettslig anliggende som regulerer partenes forhold til hverandre og evt. barn man har forsørgeransvar for.
- Ekteskapets hovedkomponenter er omsorgs-, arbeids, og økonomifellesskap.
- Reproduksjonen er en sekundærfunksjon ved ekteskapet og er som følge av den bioteknologiske utvikling primært et sosialt relatert spørsmål.

Kirkesamfunnenes vurderinger.

Den mest iøynefallende forskjellen mellom det ekteskapsyn som ligger til grunn for lovendringene og det syn som kirkesamfunnene målbærer, er lovgivernes ensidige forståelse av ekteskapet som en sivilrettslig innretning som skal ivareta visse juridisk-økonomiske formål. Kirkesamfunnenes forståelse av ekteskapet har sitt utgangspunkt i dets rolle i videreføring av slekten og oppfostring av nye generasjoner. De sivilrettslige implikasjoner springer ut av dette forhold og ikke omvendt. Dets særpreg som ulikekjønnet livsfellesskap ligger til grunn for de riter og tradisjoner som har utviklet seg rundt ekteskapsinngåelsen. Det er to slekter som forenes og som gir nye generasjoner arv, identitet og forankring og støtte. Den religiøse forståelsen av ekteskapet bygger opp omkring disse verdiene og gir ekteskapet mellom mann og kvinne status som en gudvillet ordening basert på skapelsen av mennesket som to ulike kjønn.

b. Lov om adopsjon

§ 5 første ledd inneholder hjemmelen for at en ektefelle med den andre ektefellens samtykke, kan adoptere dennes barn. Som følge av endringene i ekteskapsloven innebærer bestemmelsen at ektefellen kan adoptere den andres biologiske barn, barn som allerede er adoptert av ektefellen etter reglene for innenlandsadopsjon, eller barn som er adoptert fra utlandet dersom barnets opprinnelsesland vil tillate en etterfølgende norsk stebarnsadopsjon i ekteskap der ektefellene er av samme kjønn.

Adopsjonsadgang for likekjønnede ektepar er iflg. lovgiver er en naturlig videreføring av den samfunnsutvikling som har funnet sted. Man viser blant annet til at det i 2002 ble innført adgang til stebarnsadopsjon i registrert partnerskap. Begrepet «ektefelle» i adopsjonsloven vil som konsekvens av endringene i ekteskapsloven inkludere likekjønnede ektepar. Endringene vil foreløpig ikke få noen konsekvenser når det gjelder utenlandsadopsjon etter som de land Norge samarbeider med ikke aksepterer adopsjon til homofile par. Dessuten videreføres bestemmelsene i forskrift til adopsjonslovens § 16 om at biologiske foreldres ønske vedr. adoptivforeldre eller adoptivhjem for barnet så, langt det er forenlig med hensynet til barnets beste, skal tillegges vekt. Det innebærer at biologiske foreldre i realiteten kan nekte at et homofilt par får adoptere deres barn ved såkalt samtykkeadopsjon. Den økte adopsjonsadgangen i lovverket ansees derfor foreløpig først og fremst å ha symbolsk karakter.

De hovedsynspunkter som ligger til grunn for lovendringen kan kort oppsummeres som følger:

- Alle ektepar skal ha den samme rett til å bli vurdert som adoptivforeldre.
- Foreldreskap er først og fremst et sosialt begrep der kvaliteten i relasjonen mellom foreldre og barn er det avgjørende for barnets utvikling.

Kirkesamfunnenes vurderinger.

De av NKR's medlemssamfunn som har kommentert endringene i adopsjonsloven er gjennomgående kritiske. Tilhørigheten til både en mor og en far er en del av skaperordningen, og ansees grunnleggende for barnets utvikling. Det er denne holdning man mener ligger til grunn for FNs barnekonvensjon art. 7.1 som er ment å sikre barn "så langt det er mulig, rett til å kjenne sine foreldre og få omsorg fra dem".

Flere gir også uttrykk for at spørsmålet om adopsjonsadgang for likekjønnede par dreier seg om noe mer enn et spørsmål om foreldres omsorgsevne. De viser til at barn har behov for både mannlige og kvinnelige rollemodeller av hensyn til dets identitetsutvikling. Noen viser også til den betydning kjennskap til ens biologiske opphav har å si for identitetsdannelse og selvoppfatning. De kirkelige høringsuttalelsene gir også uttrykk for at her har hensynet til den svakest part, barna, måttet vike for homofiles ideologiske kamp for likeverd og likestilling. Flere uttaler også at endringene i adopsjonsloven burde ha funnet sted i form av en egen revisjon av adopsjonslovgivningen og ikke som en konsekvens av endringer i ekteskapsloven.

Hovedsynspunktene i de kirkelige høringsuttalelsene om adopsjon kan kort oppsummeres som følger:

- Adopsjonsinstituttets utgangspunkt er barns rett til familie.

- Utgangspunkt ved valg av adoptivfamilie bør være barns naturgitte tokjønnede biologiske opphav.

c. Lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven)

Utgangspunktet for tilbudet om assistert befruktning i bioteknologiloven slik den var utformet før 01.01.09, var at kvinnen eller mannen var befruktningsudyktige. Forutsetningen var altså en kvinne og en mann i en relasjon der befruktning i utgangspunktet skulle være biologisk mulig. Rettskravet i § 2-3 om befruktningsudyktighet eller uforklarlig befruktningsudyktighet henspiller på medisinsk infertilitet.

Hensikten med å foreslå endringer i ekteskapsloven er å åpne for ekteskap mellom to av samme kjønn, med samme rettigheter som ekteskap mellom to av motsatt kjønn. Det at man ikke kunne få barn med sin partner etter naturmetoden fordi paret har samme kjønn, kunne derfor ikke anses å være medisinsk begrunnet. Som en konsekvens av dette ble bioteknologilovens § 2-2 endret fra 01.01. 2009, slik at sæddonasjon og assistert befruktning kan tilbys lesbiske par som er gift eller er samboer i ekteskapslignende forhold. Vilkåret om mannens befruktningsudyktighet er ikke lenger eneste vilkår for inseminasjon, men utvidet til også å gjelde to kvinner som er gift med hverandre eller lever sammen i ekteskapslignende forhold. Det samme gjelder muligheten for befruktning utenfor kroppen etter § 2-4. Her er lovteksten endret fra "kvinnen eller mannen" i bestemt form til "en kvinne eller en mann" i ubestemt form. I § 2-5 er begrepet ektemann byttet ut med den kjønnsnøytrale betegnelsen ektefelle.

Ettersom denne type behandling er tilgjengelig i utlandet mente man også at det ville være bedre for alle parter at dette tilbudet ble gitt innenfor rammen av det offentlige helsevesenet slik at sædgivers anonymitet bare var tidsbegrenset beskyttet inntil barnet var 18 år.

Lovgivers syn på reproduksjon og bioteknologi i relasjon til endringene av ekteskapsloven kan kort oppsummeres som følger:

- Den teknologiske utvikling har gitt nye muligheter for menneskelig reproduksjon.
- Å forbeholde ulike kjønnede par muligheten til inseminasjon vil være diskriminering overfor likekjønnede par.
- Spørsmålet om omsorgsevne er et viktigere spørsmål enn omsorgspersonenes kjønn.

Kirkesamfunnenes vurderinger.

Kirkesamfunnene har reagert på måten diskrimineringsargumentet ble brukt for å endre bioteknologiloven. NKR's høringsuttalelse målbærer disse synspunktene slik: *"Ved å gjøre dette, institusjonaliserer man en ordning som i utgangspunktet er tenkt som en unntaksordning innenfor rammen av et forhold der befruktning av medisinske grunner ikke kan finne sted, til et forhold der befruktning er en naturgitt umulighet. Dette er å trekke likestillingsargumentet for langt."*

Kirkesamfunnenes ekteskapsforståelse er preget av vektlegging av barnets relasjon til sitt biologiske opphav, både mor og far. Tilhørigheten til både en mor og en far er en del av skaperordningen, og ansees grunnleggende for barnets utvikling. Et arrangert svangerskap der barnet ikke skal ha noe forhold til sin biologiske far eller mor, er moralsk og etisk betenkelig. Dette kan karakteriseres som et tilsiktet overgrep mot et planlagt barn ettersom barnet ikke først og fremst rammes av konsekvensene av dødsfall eller skillsmisse, men blir påført en situasjon med vilje der barnets rettigheter etter barnekonvensjonens art. 7.1 ikke blir oppfylt.

Flere viser også til mindretallsuttalelsen fra bioteknologinemda som sier: *"Ikke minst gjelder det at man her gjennom lovgivning kan bidra til en økt "teknifisering" og "tingliggjøring" av noen av de mest grunnleggende sidene ved menneskelivet - det å bringe et nytt barn til verden. Det vil være en del av en utvikling der sæd - og egg - i økende grad får varekarakter, løsrevet fra den helt grunnleggende relasjonen mellom to individer av motsatt kjønn"*.

Kirkesamfunnenes syn på reproduksjon og bioteknologi i relasjon til endringene av ekteskapsloven kan kort oppsummeres som følger:

- Menneskets reproduksjon hører hjemme i den tokjønnede relasjonen mellom en mann og en kvinne.
- Et hvert barn har alltid en kvinne og en mann som biologiske foreldre og barnets relasjon og kjennskap til sine biologiske foreldre er naturgitt og beskyttet av FNs barnekonvensjon. Tilbudet om assistert befruktning til heterofile par i loven før 01.01.09 ved medisinsk infertilitet, ivaretar heller ikke FNs barnekonvensjon i denne saken, og er derfor heller ikke akseptabel.
- Et barn er noe annet en ting man anskaffer seg som en eller annen vare dersom man skulle ønske seg det.

d. Lov om Lov om barn og foreldre (barnelova).

Lovgivers utgangspunkt er at foreldreskap ikke nødvendigvis har sitt utgangspunkt i biologiske forhold: Foreldreskapets utgangspunkt er å gi barnet trygge juridisk rammer fra fødselen av, - ikke konstatering av faktiske biologiske forhold. "Pater est"-regelen i barneloven har sitt utgangspunkt i ekteskapet og hensikten med innføring av begrepet medmor er å lage en parallell til "pater est"-regelen der medmor er den som ved fødselen er gift med moren, forutsatt at vedkommende har gitt samtykke til befruktningen og at befruktning er gjennomført ved en offentlig godkjent helseinstitusjon i Norge. For at regelverket ikke skal diskriminere lesbiske som ugift, men er samboende i ekteskapsliknende forhold, er muligheten til å etablere foreldreskap på like vilkår som heterofile samboende hjemlet i barnelovens § 4.

I korthet kan lovgivers syn på foreldreskap summeres opp slik:

- Foreldreskap er en juridisk term knyttet til barns behov for omsorg og rettstrygghet.
- Foreldreskapsreglene bør ikke diskriminere barn ut fra foreldrenes kjønn, seksuelle legning eller samlivsform.

Kirkesamfunnenes vurderinger.

Det er svært få av de kirkelige høringsinstansene som har kommentert innføringen av begrepet "medmor".

Oslo katolske Bispedømme mener at begrepsbruken innebærer en diskriminering av barn ut fra hvordan foreldrene har gått fram for å bli befruktet. Man sikter til at barn født etter inseminasjon i utlandet ikke får den samme rettsbeskyttelse som barn født etter tilsvarende behandling i det norske helsevesenet. Førstnevnte må etablere foreldreskap gjennom såkalt stebarnsadoptsjon.

Pinsebevegelsen problematiserer den manglende utredningen av foreldreskap knyttet opp til de komplekse familiesituasjoner som preger vår tid og peker på den realitet at i en familie med to lesbiske kan én og samme person være både mor og medmor til ulike barn i søskenflokk.

e. Oppsummering

Endringene i de ovennevnte lover synes utelukkende å ha vært motivert ut fra et homopolitisk perspektiv. Arbeidsgruppa slutter seg til den kritikk av utredningsarbeidet som flere av trossamfunnenes høringsuttalelser målbærer. Tidligere og mindre omfattende og på langt nær så kontroversielle endringer i ekteskapslovgivningen har vært gjort til gjenstand for et langt grundigere utredningsarbeid med bred deltakelse fra ulike grupper og fagmiljøer. Eksempelvis var den forrige omfattende revisjonen av ekteskapsloven i 1991 resultatet av et utredningsarbeid som pågikk i 16 år, fra 1971 til 1987, det såkalte "Ekteskapslovutvalget" ledet av høyesterettsdommer Lilly Helena Bølviken.

Begrunnelsen for endringene er styrt ut fra en ensipet politisk målsetting etter en politisk hasteprosess. Dermed er andre vesentlige perspektiver blir undervurdert eller bevisst oversett. Arbeidsgruppa vil spesielt bemerke instrumentaliseringen av menneskets unnfangelse som endringene i bioteknologiloven medfører. Når disse grunnleggende trekk ved menneskelivet gjøres til gjenstand for en individualisering løsrevet fra den naturlige relasjonen mellom én mor og én far og deres felles ansvar for barnet, overses dype eksistensielle spørsmål som er knyttet til røtter, arv og identitet. Vel vitende om at enkelte barn av ulike grunner må vokse opp uten en nær relasjon til biologiske foreldre, vil arbeidsgruppa peke på det svært uheldige i at samfunnet nå legger til rette for at barn kan bli født uten at det er tenkt

at det skal voksne opp med en relasjon til begge de biologiske foreldrene og deres slekt. Det å frata et barn mulighet til å ha en nærhet til sitt biologiske opphav er en klar under-vurdering av vesentlige eksistensielle behov hos alle mennesker og fremstår både som et sosialt eksperiment med sårbare skapninger og en tilsidesetting av barnekonvensjonens art. 7.

På dette området dreier det seg om mer enn symbolpolitikk slikt det i alt vesentlig gjør i spørsmålet om adopsjonsloven fordi adopsjonsadgangen for homofile par, utover stebarns-adopsjon, i praksis ikke eksisterer.

Arbeidsgruppa mener at prosessen omkring endringene av ekteskapsloven viser hvor uheldig det kan slå ut når likestillingsargumentasjonen endimensjonalt blir brukt på forhold som ikke fullt ut er sammenlignbare og som utelukkende er motivert ut fra voksne menneskers behov.

3. Kirkenes vigselførelse under den nye ekteskapsloven.

Som arbeidsgruppa har pekt på representerer den nye ekteskapsloven et brudd ikke bare med de kirkelige og andre religioners forståelse av ekteskapet. Den representerer et brudd med årtusen gamle kulturelle tradisjoner som har utviklet seg parallelt ut fra det samme forhold: Menneskeslektens videreføring og det etiske ansvar kvinne og mann og påtar seg overfor hverandre og eventuelt felles avkom. Dette markeres på ulike måter innenfor forskjellige religiøse og kulturelle tradisjoner. De sivilrettslige følgene av å inngå ekteskap fastsettes av landets lovgivende forsamling, men har tidligere hatt utgangspunkt og forankring i disse tradisjonene.

Når ny lovgivning etablerer et brudd med denne tradisjonen, representerer det en utfordring for trossamfunnene fordi vi i vårt land i motsetning til mange andre land, har tradisjon for at kirker og trossamfunn utfører vigselførelse av ektepar på myndighetenes vegne.

Tros- og livssynssamfunnenes vigselførelse

Med vigselførelse forstår vi den rett kirkesamfunnene har til å vie i henhold til ekteskapsloven slik at vigselførelsen fører til at det er inngått et ekteskap med de rettigheter og plikter som følger av ekteskapsloven.

Utgangspunktet for tros- og livssynssamfunnenes vigselførelse er ekteskapsloven § 12 a:

Vigselførelse er:

- a. prest i Den norske kirke, og prest eller forstander i et registrert trossamfunn, eller seremonileder eller tilsvarende i livssynssamfunn som mottar tilskudd etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn når Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap.

Forutsetningen for tros- og livssynssamfunnenes vigselførelse er altså at Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap. Kongens myndighet er delegert til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Etter ekteskapsloven § 13 har de vigselførelse som er nevnt i § 12 a også rett til å nekte å foreta vigselførelse blant annet når brudefolkene er av samme kjønn.

Når det gjelder Dnk kirke er det Kirkemøtet som fastsetter liturgi for de kirkelige handlinger og § 16 i ekteskapsloven slår derfor fast at: "Et ekteskap er ugyldig dersom prest i Den norske kirke ikke har fulgt liturgi fastsatt av Kirkemøtet."

Arbeidsgruppa forutsetter at et vigselførelsesritual som er utformet slik at det tydelig fremgår at det gjelder for vigselførelse av brudefolk av forskjellig kjønn, vil bli godkjent. Dette er etter arbeidsgruppas oppfatning i samsvar med de holdninger som ligger til grunn for unntaksregelen i § 13 og også den rett Kirkemøtet i Den norske kirke har etter § 16.

Hvordan skal troende mennesker som individer og kirkesamfunnene som fellesskap av troende forholde seg i den nye situasjonen? Arbeidsgruppa har vurdert nedenstående tre ulike posisjoner i forhold til den nye ekteskapsloven:

a. Unnlate å inngå ekteskap etter loven

Enkelte vil kunne hevde at inngåelse av ekteskap etter den nye loven tjener som en legitimering av loven og gjør det umulig å forene ekteskapsinngåelse etter loven med troende menneskers verdier. Andre vil gå lenger og si at ekteskapet i kristen forstand ikke lenger eksisterer i norsk lovgivning. Ekteskapsinngåelse etter ekteskapsloven er derfor å fraråde eller eventuelt uaktuelt som mulighet. Alternativet er å inngå forpliktende livsfellesskap basert på en privatrettslig samboeravtale som tar opp i seg ekteskapslovens forpliktelser og ansvar mellom partene. Trossamfunnenes rolle vil være å velsigne forholdet og anerkjenne partene som gifte personer i religiøs og moralsk forstand.

Arbeidsgruppa mener at man ved de anførte premisser overfortolker den ekteskapelige rettsituasjon etter at ekteskapsloven ble endret. Det er ikke aktuelt for arbeidsgruppa å anbefale kirkesamfunnene å oppfordre sine medlemmer til ikke å gifte seg i henhold til norsk lovgivning. De omfattende rettsvirkningene av et ekteskap er vanskelige, ja nær sagt umulige å innarbeide i en privatrettslig avtale. Det berører mange forhold knyttet til forsikring, arv, pensjon med mer som reguleres av andre lover enn ekteskapsloven og som ikke tilkjennes enkeltpersoner på bakgrunn av privatrettslige avtaler. Ekteskapslovens formål er bl.a. å beskytte partene i forhold til konsekvensene av tap mm. Det finnes ikke noe alternativ som bedre ivaretar partene enn ekteskapsloven. Tydelighet om sivil status og den orden det bringer med seg både offentlig og privat er derfor et vesentlig anliggende også for kirkene.

Det har ikke skjedd materielle endringer i ekteskapsloven som svekker ektepar som fastholder den hevdvunnne definisjonen av ekteskap og arbeidsgruppa ser derfor ingen grunn til å anbefale dette alternativet. Kirkesamfunnene bør derfor fortsatt tilskynde ulikekjønnede par å inngå ekteskap.

b. Unnlate medvirkning ved vigselshandlingen.

Enkelte vil hevde at bistand ved inngåelse av ekteskap etter den nye loven tjener som en legitimering av loven og gjør det umulig å forene det å forestå ekteskapsinngåelse etter loven med kirkenes syn på ekteskapet. Alternativet er derfor å frasi seg vigselfretten og bistå ektefolkene med en religiøs seremoni i forbindelse med ekteskapsinngåelse foretatt hos offentlig tjenestemann. Dette er en praksis vi kjenner fra mange land. Det er også trossamfunn i Norge som under den tidligere ekteskapsloven har valgt og ikke å gjøre bruk av den adgang de har etter loven til å forestå vigsler av ektefolk. Diskusjonen på dette punkt dreier seg derfor om lovendringene som har funnet sted gjør det nødvendig for de kirkesamfunn som i dag gjør bruk av vigselfretten å endre denne praksis.

Utgangspunktet for arbeidsgruppa er konklusjonen under forrige punkt. Kirkesamfunnene bør fortsette å tilskynde ulikekjønnede par til å gifte seg for å leve sammen i livslange forpliktende forhold. Vil kirkesamfunnene ved å bistå mennesker i å gjennomføre og stadfeste offentlig en beslutning og forpliktelse kirkesamfunnene tilskynder dem til, bidra til å legitimere den nye loven?

Spørsmålet om legitimering er relevant og eksisterer som dilemmaer også på andre områder i samfunnet der den alminnelige rettsoppfatning og -praksis strider mot kristen moral og etikk. Det er arbeidsgruppas oppfatning at så lenge vigselfretten er en *vigselfrett* og ikke en *vigselfplikt*, så bidrar ikke kirkesamfunnene til å legitimere loven når de kirkelige vigslene kan skje på kirkesamfunnets premisser og med et vigsselformular som uttrykker kirkesamfunnenes syn på ekteskapet. Det er derfor flere grunner som taler for at kirkesamfunnenes kan videreføre dagens praksis enn motsatt. Ettersom argumentasjonen mellom alternativ b og c henger sammen, behandles tematikken under nedenstående punkt som også inneholder arbeidsgruppas anbefaling.

c. Videreføre praksis med kirkelig ektevigsel.

I de fleste kirkelige høringsuttalelsene er spørsmålet om kirkenes vigselspraksis under endret lovgivning berørt. Disse gir et entydig signal om at uavhengig av lovverkets ekteskapsdefinisjon, så vil kirkesamfunnene fastholde sin egen teologisk begrunnede definisjon både i forkynnelse, undervisning og vigselspraksis.

Som tidligere påpekt er det Barne- og familiedirektoratet som godkjenner vigselsritualer. Et viktig spørsmål blir derfor hvilke krav som stilles for å få formen på ekteskapsinngåelse godkjent. Kirkesamfunnene vil naturlig nok ønske å legge sin teologiske oppfatning av ekteskapet inn i vigselsritualet. De fleste kirkesamfunn vil ha et vigselsritual som er utformet slik at det tydelig fremgår at ekteskapet er for en mann og en kvinne. Dessuten inneholder ritualer gjerne ytterligere teologiske synspunkter og skriftsitater som muligens også kan

fremstå som kontroversielle. Spørsmålet er om godkjenningsmyndigheten vil akseptere formuleringer som bryter med hovedintensjonen bak endringen i ekteskapsloven: Likestilling mellom likekjønnede og ulikkjønnede par.

Det er avgjørende for trossamfunnene at vigselformularer som uttrykker kirkesamfunnernes syn på ekteskapet som en ordning for en mann og en kvinne blir godkjent. Arbeidsgruppa mener at dette er en forutsetning som klart må anerkjennes av myndighetene.

Norsk lov gir etter § 13 om nektingsadgangen en adgang til å forskjellsbehandle på bakgrunn av partnernes like kjønn. § 16 om ekteskapets ugyldighet ved presters avvik fra liturgi fastsatt av Kirkemøtet for Den norske kirke kan også positivt tolkes som et uttrykk for respekt for trossamfunnernes egen ekteskapsforståelse.

Fra lovgivers side har det vært en uttrykt forutsetning at trossamfunnernes medvirkning ved ekteskapsinngåelser er en *vigselsrett* og ikke en *vigselsplikt*:

"Selv om vigsel er en forvaltningsoppgave også for religiøse vigslere, bør det etter departementets syn respekteres at en prest eller forstander ut fra sin religiøse overbevisning ikke kan vie et likekjønnet par. For å ikke gjøre det for vanskelig for vigslerne eller for likekjønnede par, foreslår departementet derfor at reservasjonsadgangen utvides til også å gjelde dersom brudefolkene er av samme kjønn".

(**Ot.prp. nr. 33** 2007–2008 Om lov om endringer i ekteskapsloven, barnelova, adopsjonsloven, bioteknologiloven mv. (Felles ekteskapslov for heterofile og homofile par s. 38).

Både ekteskapsloven og forarbeidene til denne gir etter arbeidsgruppas oppfatning grunn til å tro at forvaltningsmyndigheten vil godkjenne vigselformularer som har sitt ideologiske utgangspunkt i trossamfunnernes egen forståelse av ekteskapet dersom disse samtidig tilfredsstiller formkravene i ekteskapsloven. Uavhengig av samfunnets ekteskapsdefinisjon vil kirkesamfunnene fastholde sitt teologisk begrunnede syn på ekteskapet mellom én mann og én kvinne. Kirkesamfunnene vil fortsette å veilede sine medlemmer ut fra det teologiske og moralske perspektiv som de finner i Bibelen og tilskynde ulikt kjønnede par til å leve sammen innenfor ekteskapets ramme. Det innebærer at både de som inngår nye ekteskap og kirkesamfunnene må forholde seg til en lovgivning de kan være uenig i.

Enkelte trossamfunn har som nevnt ikke vigselsrett, men velsigner ektepar som har inngått ekteskap hos notarius publicus. Disse parene vil også heretter inngå ekteskap under en lovgivning de er uenig i. Ekteskapet vil være gyldig etter norsk lov mht til de juridiske rettsvirkninger av ekteskapsinngåelsen. Velsignelseshandlingen i kirken i etterkant dreier seg ikke om juss, men om den religiøse og moralske siden av ekteskapet. Uansett vil den som stadfester og velsigner ekteparet, gjøre det på bakgrunn av en handling foretatt som ledd i forvaltning av en lov man er uenig i.

Arbeidsgruppas kan ikke se noen avgjørende prinsipiell forskjell mellom en vigsel foretatt i to omganger på denne måten og en vigsel foretatt av en kirkelig vigselsmann som forestår både den sivilrettslige og den religiøse delen av vigselen. I begge tilfeller bistår man mennesker med å gjennomføre en handling man ut fra kirkenes syn blir tilskyndet til å foreta. Den sivilrettslige delen av ekteskapsinngåelsen tildeler de juridiske rettsvirkninger som følger av ekteskapsinngåelsen. Hvordan ekteparet selv forstår sitt ekteskap i et religiøs og moralsk perspektiv er staten uvedkommende. Etter arbeidsgruppas mening vil staten gå langt ut over sitt kompetanseområde om den skulle pålegge borgerne en bestemt moralsk/teologisk definisjon av ekteskapet, f.eks. slik at ekteskapsinngåelse betinges av at de må anerkjenne likekjønnede på linje med ulikkjønnede ekteskap.

Det er derfor klart at dersom myndighetene skulle påtvinge trossamfunnene en ekteskapsforståelse eller vigselspraksis som strider mot deres teologiske syn, vil en oppgivelse av vigselsretten være et lite offer. Derfor har vigselsretten også liten og kortsiktig verdi som politisk demonstrasjonsmiddel mot endringene i selve loven.

Ikke bare av praktiske grunner, men også av ideologiske grunner kan det være grunn til å fortsette den kirkelige vigselspraksis. Seremonien vil også være en anledning for trossamfunnene til å forkynne Bibelens syn på ekteskapet og tilrettelegge for en ramme der denne forståelsen kommer tydelig frem, samtidig som handlingen formidler de sivilrettslige virkningene av ekteskapsinngåelsen. Det innebærer at den moralske og religiøse siden av ekteskapet kan gis hovedfokus mens de sivilrettslige virkningene er noe man får med på kjøpet.

Det er vår oppfatning at de fleste som ønsker å inngå ekteskap i kirkelig sammenheng ønsker at den kirkelige vigsels handlingen også skal implisere de sivilrettslige aspektene slik at sistnevnte ikke fordrer en tilleggsseremoni.

Anbefaling:

Så lenge man etter norsk lovgivning har anledning til å foreta vigslar av ektepar ut fra ekteparets og trossamfunnenes felles forståelse av hva et ekteskap er, samtidig som denne handling også har borgerlige rettsvirkningar, mener vi det er grunnlag for å tilrå at trossamfunnene fremdeles tilbyr å foreta vigsel.

Men det er en absolutt forutsetning knyttet til denne anbefaling: Kirkesamfunnene må ha full råderett over sin liturgi. Dersom statens godkjenningssmyndighet for vigselssliturgi blir brukt til å legge ideologiske press og føringer for trossamfunnene, bør vigselstretten oppgis.

4. Særvotum fra Torbjørn Olsen

Arbeidsgruppas medlem Torbjørn Olsen støtter i all hovudsak gruppen i dens konklusjoner og argumentasjonar. Men dette er for medlemmet (som for Den katolske kirke) til dels basert på et nokså annett utgangspunkt enn det gruppens flertall og de fleste kirkesamfunn i Norge opererer med. Dette medlem finner det derfor nødvendig å supplere med det følgende særvotum:

Ikke bare som sosialt, kulturelt og sakramentalt fenomen, men også som juridisk institusjon har ekteskapet sin basis *ikke* i statens lovgivning, *men* i naturretten og i annen guddommelig rett. Bare i kraft av denne og innenfor dennes rammer har stat og kirke anledning til juridisk å definere og regulere ekteskapet. Overtres disse grenser, skapes det juridiske fiksjoner og ingen virkelig rett. Det har skjedd ved ekteskapslovens åpning for ekteskap mellom personer av samme kjønn.

Vatikanet uttalte 17. januar 2009 i en kommentar til den norske lovendring: «Med hensyn til dette synes det hensiktsmessig ikke noensinne å bruke uttrykket „ekteskap” for å angi forbindelsen mellom to personer av samme kjønn, selv ikke dersom det er legalt anerkjent.»

De to *primære og viktigste rettsvirkningar* av ekteskapsinngåelse er at oppløsning ikke kan gjøres av partene selv, men forutsetter myndighetsinngripen (derom er alle enige), samt at denne mulighet er svært begrenset og langt på vei er forbeholdt kirkelige myndigheter, likesom kompetansen til å bedømme ekteskaps gyldighet (derom er det stor uenighet). De *sekundære og mindre viktige, men kvantitativt mye mer omfattende rettsvirkningar* av ekteskapsinngåelse hører inn under staten og kalles derfor «borgerlige virkningar». Disse sammenfaller med det som omtales under pkt. 3 a i arbeidsgruppens utredning.

Det bærende ved ektevigselen er partenes *konsensavgivelse* (ekteskapsløftene) som må være bevitnet, og *ikke* medvirkning av en eller annen vigslar. Kravet om medvirkning av *statlig vigslar* som rettshistorisk er relativt nytt, går tilbake til Ekteskapsordinansen av 1589 og er nok en forutsetning for at de borgerlige rettsvirkningar i dag skal inntreffe, men ikke for at mennesker skal bli gift i egentlig og derfor i moralsk forstand. Den katolske kirke stilte alt i 1563 tilsvarende krav til sine medlemmer om medvirkning av *kirkelige vigslar* for ekteskaps gyldighet. Den katolske kirke anerkjenner at andre kirkesamfunn kan stille tilsvarende krav til sine medlemmer.

Katolsk kirkerett definerer i dag ekteskapet ved følgende to formuleringar: «Ekteskapspakten hvorved en mann og en kvinne seg imellom etablerer et livsfellesskap for hele livet og som etter sin naturlige egenart er innrettet til beste for ektefellene og på frembringelse og oppdragelse av avkom, er av Herren Kristus...» (CIC, kan. 1055, § 1). Ekteskapet er «et permanent livsfellesskap mellom en mann og en kvinne, innrettet på å avle avkom ved seksuelt samkvem» (kan. 1096, § 1). De borgerlige virkningar av ekteskapsinngåelse er stort sett nyttige og ønskelige.

Nettopp fordi statens kompetanse til å definere og regulere ekteskapet juridisk er så begrenset, er det på den ene side *unødvendig* å la være å gifte seg i statlig forstand, eller for kirkesamfunnenes prester å la være å opptre som vigslere i statlig forstand. På den annen side er det *fullt mulig* å avstå fra disse ting. Først og fremst bør dette for kirkesamfunnene være et *hensiktsmessighetsspørsmål*. Å la seg styre av en fiktiv statlig ekteskapsstand er å tillegge statens lovgivning alt for stor betydning. Dette medlem har derfor intet behov for å dissenterere fra arbeidsgruppen ved å fordre modellene nevnt under utredningens pkt. 3 a og 3 b.

En ordning med statlig ekteskapsinngåelse og etterfølgende kirkelig velsignelse, er uheldig fordi den bryter forbindelse mellom ekteskapsinngåelsen (som mellom døpte alltid er sakramentmeddelende) og den kirkelige medvirkning. Kirken bør ved sin liturgi og forkynnelse medvirke direkte ved en så viktig hendelse som selve ekteskapsinngåelsen, og ikke bare i ettertid «velsigne» det inntrufne. Dette medlem slutter seg derfor til arbeidsgruppens konklusjon om ikke å anbefale modellen nevnt under pkt. 3 b.

To etter hverandre følgende ekteskapsinngåelser, en statlig og en kirkelig (slik det er vanlig i mange land), er også uheldig fordi det skaper uklarhet om når selve ekteskapet oppstår siden

det her finner sted to konsensavgivelser, og begge i seg selv er i stand til å etablere ekteskap. Det er ikke lovgivningen, men formuleringen av løftene og partenes egen intensjon (underliggende vilje ved løfteavgivelsen, jf. «viljesteorien» innen avtaleretten) som bestemmer om et virkelig ekteskap (i kristen forstand) kommer i stand for personer som er i stand til å stifte ekteskap. Det gjør at dette medlem slutter seg til arbeidsgruppens konklusjon ved å foretrekken modellen under pkt. 3 c fremfor den under pkt. 3 b.

Ordningen med to ektevigsler der selve ekteskapsinngåelsen (med moralske konsekvenser) henlegges til den kirkelige handling, forutsetter at vedkommende kirkesamfunn (i likhet med Den katolske kirke) på en eller annen måte stille *kirkelig vigsel som krav til sine medlemmer* for at de skal bli gyldig og moralsk gift. I så fall vil den forutgående statlige vigsel kun (forhånds-)etablere de «borgerlige virkninger» av ekteskapet som senere skal inngås. Dette gjør at modellen under 3 a for dette medlem er mulig, men ikke ønskelig.

En radikal løsning på det dilemma som politikerne har skapt for mange kristne ved ekteskapslovens nye ekteskapsdefinisjon, kunne være å avskaffe hele kravet i ekteskapsloven om statlig vigselsfullmakt for at to personer skal bli gift. Dette kunne erstattes med et krav om troverdig bevitnet melding til folkeregisteret innen en viss tidsfrist om at ekteskap er inngått ved konsensavgivelse mellom personer i stand til å inngå ekteskap. Intet vil være til hinder for at kirkesamfunn og prester med sine ritualer står for slik organisert bevitnelse av ekteskapsinngåelse og siden melder det til folkeregisteret. Man vil da unngå hele ideen om at vigselspresten opptrer på vegne av staten. I stedet er man tilbake til den romerrettslige forståelse av ekteskapet som et privatrettslig kontrakt på lovbestemte premisser og med lovbestemte rettsvirkninger. Dette ville åpne for en god kombinasjon av modellene under pkt. 3 a og 3 c.